

EÖTVÖS 175

„Eötvös 175”: 2023. szeptember

Eötvös Loránd születésének (1848. július 27.) 175. évfordulójához kötődő ünnepi események sora már tavasszal elkezdődött. Sokoldalú életművének tiszteletére a születésnap környékén zömmel nyári jellegű rendezvények voltak: „Eötvös 175” kiállítás Berlinben, turistaprogram Dobogókőn, kerékpártúrák a Dolomitokba. A július 27-i budapesti Eötvös-emléktúra utolsó állomásán, a krisztinavárosi Havas Boldogasszony Plébániatemplomban (Eötvös Loránd megkeresztelésének helyszínén) emléktáblát helyeztünk el.

Az első szeptemberi rendezvény a budapesti Eötvös József Collegium tanévnyitóján tartott „Eötvös 175” emlékülés volt, 4-én. Szeptember 9–10-én a Téry Ödön Baráti Társaság Egyesület 110 km-es teljesítménytúrárt szervezett Eötvös emlékére. Szeptember 18–20-án pedig a Wigner Fizikai Kutatóközpont – „Wigner 121” nemzetközi konferenciájukhoz kötődően – gravitációs szekciót tart.

Az Eötvös 175 tudományos csúcspontja szeptember 20-án, szerdán érkezik el, amikor 10 és 13 óra között egy – Eötvösök által szervezett nemzetközi konferencia (Internationale Erdmessung, 1906. szeptember 20–28.) nyitónapjának évfordulóján – tudományos emlékülésre kerül sor a Magyar Tudományos Akadémia Nagytermében. Az MKH Wigner Fizikai Kutatóközpont, a BME, a Miskolci Egyetem, a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága, az MKH Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet és az ELTE kutatói számolnak be mindarról, amit Eötvös Loránd nyomdokain haladva elértek.

Az előadóülést Freund Tamás, az MTA elnöke nyitja meg. A teljes program követhető lesz az MTA youtube csatornáján. Az elnök külön köszönti az aradi Csiky Gergely Főgimnázium diákjait, abból az alkalomból, hogy ebben az iskolában áll az 1906-os konferencia terepi, aradiménesi tanulmányútjának emléktáblája. Mint ismeretes, a korabeli résztvevők el voltak ragadtatva az Eötvös-inga bámulatos képességétől. Az aradi emléktáblát az Eötvös Loránd Fizikai Társulat délelőtt megkoszorúzza, majd délután diákoknak, este felnőtteknek tartanak ismeretterjesztő előadásokat. Ugyanezen nap (szeptember 20-án) a BEAC Budapesten 17 óra 5 perckor indítja el XLIV. „5vös 5 km” futóversenyét és jótékonysági sétáját.

Az Eötvös 175 keretében tartandó ünnepélyes koszorúzásra szeptember 28-án 13:30-kor kerül sor a Gesztenyés kerti Eötvös Loránd-szobornál, az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány és a Budapest XII. Hegyvidék Önkormányzat szervezésében. Ezt követően pedig (15 és 17 óra között) a XII. kerületi Hegyvidéki Kulturális Szalonban (Törpe u. 2.) Eötvös 175 kulturális ünnepség lesz.

Szeptember végén van a jelentkezési határideje annak a középiskolai vetélkedőnek (III. Baksa Csaba Kárpát-médeneci Földrajz és Földtudományi verseny, <https://www.focik.hu/>), amelynek egyik feladata kifejezetten Eötvös Lorándhoz kötődik.

***

Hírek szerint a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár által tervezett „Budapest 150 sztereofénykép-kiállításon többek között Eötvös Loránd néhány sztereofényképét is bemutatják.

***

Az őszi félév során több iskolában szerveznek Eötvös 175 rendezvényt. Október 4-én például Eötvös 175 és Süss 175 napot a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceumban. A hasonló iskolai programokhoz a következő segítségeket ajánljuk:

- *dokumentumokat* a honlapunkról, mindenekelőtt a mind- eddig összegyűjtött videofelvételeket és filmeket. (A Via Eötvös alkotója, Buda János külön is ajánlja filmjét az érdeklődők figyelmébe);
- *posztereket* a) Eötvös 175 posztert, ami négy nyelven is letölthető honlapunkról (eotvos175.hu, Eötvös 175 arcu- lat); b) a pestszentlőrinci Tomory Lajos Múzeum és az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány kérésre Eötvös Loránd életművét bemutató kinyomtatott posztereket bocsát rendelkezésre;
- *kiállításokat*, mindenekelőtt az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltárban található Eötvös-kiállítást (<https://eotvoskiallitas.elte.hu/>). Nagy élményt nyújt az Eötvös Loránd Emlékgyűjtemény virtuális megtekintése (http://files.elearning.sztaki.hu/Escape3D/Eotvos_kiallitas/index_2D_hu.html). Ajánljuk még többek között az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum XIX. századi fizikai taneszköz-kiállítását is;
- *előadókat*: Érdemes tudni, hogy az MTA ún. Alumni programjában résztvevő iskolák és előadók számára (akiktől elvárás, hogy MTA köztestületi tagok legyenek, és jelentkezzenek be az MTA Alumniba) költségtérítést biztosít. (MTA Alumni jelentkezés: <https://mta.hu/alumni/koltsegteritesi-lehetoseg-a-kozepiskolai-mta-alumni-programban-reszt-vevo-iskolaknak-111984> és <https://mta.hu/alumni/koztestuleti-tagok-jelentkezeset-varjuk-a-kozepiskolai-mta-alumni-programba-111975>).

További információ: info175@eotvos100.hu

Eötvös 100 és Eötvös 175 egyesített honlap: eotvos100.hu, eotvos175.hu

„Eötvös 175” üdvözlőlap: https://media.eotvos100.hu/eotvos175/arcukat/Greeting_card.pdf

2023. szeptember 13.

Szarka László Csaba, Sólyom Jenő, Pályi András

Az Eötvös 175 alkalmából a soproni Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet Berlinben, egy tudományos világkonferencián (IUGG General Assembly) „Eötvös 175” kiállítást szervezett. Az erről szóló beszámoló egyelőre itt olvasható: [https://epss.hu/a-berlinben-megrendezett-](https://epss.hu/a-berlinben-megrendezett-28th-general-assembly-of-iugg-n-bemutatott-eotvos175-kiallitas/)

[28th-general-assembly-of-iugg-n-bemutatott-eotvos175-kiallitas/](https://epss.hu/a-berlinben-megrendezett-28th-general-assembly-of-iugg-n-bemutatott-eotvos175-kiallitas/)

Számos képet találhatnak itt: https://drive.google.com/drive/folders/1mesIezBH6JhRblzd-Gr4ny7u1hX_6kw1

Szarka László

A Magyar Turista Egyesület megemlékezése báró Eötvös Lorándról a Menedékházban, Dobogókőn, 2023 július 29-én

A megemlékezés programja a következő volt:

Délelőtti emléktúrák indultak Dobogókőre, majd a menedékházban *Kis Domonkos Dániel* méltatta Eötvösnek a hazai túrizmus fellendítésében játszott szerepét és *Schön-*

viszky László beszélt Eötvöséről, mint geofizikusról. Az előadások után bemutatták báró Eötvös Loránd jégcsákányát, amelyet a Dolomitok sziklás csúcsainak meghódításakor használt.

Szerkesztőség

Aradon is megemlékeznek báró Eötvös Loránd születésének 175. évfordulójáról

A Csiky Gergely Főgimnázium a budapesti központi ünnepekkel egy időben, 2023. szeptember 20-án tartja megemlékezését. Megkoszorúzzák Eötvös Loránd emléktábláját a diákok és pedagógusok, majd a koszorúzást előadások követik Eötvös Loránd életéről és munkásságáról, illetve a gravitációs hullámokról.

Az előadások szorosan kapcsolódnak az MTA székházában tartott központi ünnepséghez, mégpedig úgy,

hogy az aradi koszorúzás filmfelvételét megtekintik a budapesti rendezvényen, *Freund Tamás*, az MTA elnöke beszédének filmfelvételét pedig az aradi rendezvények elején vetítik le.

Az aradi program: https://www.csikygergelyarad.ro/wp-content/uploads/temp/E%C3%B6tv%C3%B6s_175_Csiky_program.pdf

Szerkesztőség